

Bud'te neochvějně, až
puntičkářsky slušní a zdvořilí –
prosím, děkuji. Jakýkoli projev
neuctivosti, ať už skutečný,
nebo neúmyslně naznačený,
může v některých momentech
z jiskry roznítit požár.

Safewards

Využívejte formálnost ve svůj prospěch, tj. „Pane Nováku, prosím, zvažte...“, místo „Honzo, prosím tě...“.

Vyjadřuje to úctu a zároveň to naznačuje autoritu.

At' váš celkový projev vyjadřuje skutečnou úctu, empatii a vřelost vůči pacientovi jako sobě rovnému. Dejte najevo, že chápete, jak frustrující nebo náročné to pro pacienta může být. Projevujte vůči pacientům vnímavou účast a empatii, chovejte se k nim se skutečnou vřelostí.

Nestůjte nad pacientem, v případě potřeby se snižte na úroveň očí (aby pacient nechápal váš postoj těla jako projev autoritářství nebo povyšování). Žádný vztyčený prst, mračení se, povýšený výraz, zkřížené ruce, přimhouřené oči apod.

**Nebud'te kritičtí,
nepřátelští, naštvaní
nebo frustrovaní,
vyvolává to odpor a
vzdor.**

Safewards

Nekřičte, nevyhrožujte,
neponižujte, nekritizujte
ani žádným způsobem
pacienta neznevažujte, a
to otevřeně ani náznaky v
řeči těla či tónu hlasu.

Bud'te vzorem zralého chování. Ukazujte ostatním, jak dokážete pracovat v mezích pravidel a omezení, s nimiž možná nesouhlasíte, ale přesto je dospělým způsobem dodržujete. Ukazujte to např. i tím, jak reagujete na požadavky nadřízeného.

Safewards

Věnujte požadavku pacienta pozornost, naslouchejte, vyslechněte jeho důvody a pocity, které se za ním skrývají. Usilujte o úplné porozumění, případně si ho s pacientem ověřte.

Požadavek nikdy neignorujte ani nepředstírejte, že jste ho neslyšeli.

Safewards

První reakcí by mělo být „ano“, nikoli „ne“. Je skutečně nutné říci „ne“? Dokážete odmítnutí zdůvodnit? Jedná se o žádost, na kterou byste s trochou úsilí, práce nebo zjišťování mohli odpovědět „ano“ nebo alespoň částečné „ano“?

Pokud nemůžete sami rozhodnout, domluvte se s pacientem, že věc postoupíte někomu, kdo je k tomu kompetentní. Dohodněte si časový rámec, do kdy by měl dostat odpověď. Pak dohlédněte, aby se tak skutečně stalo.

Vyvarujte se okamžitého „ne“. Místo rychlého zamítnutí nabídněte možnosti či alternativy. Pacient tak bude vnímat, že není odmítán a že personál je ochoten mu naslouchat a vyhovět.

Safewards

Neříkejte „Nemůžu s tím nic dělat“, „To není můj problém“, „On/ona tady není“, „To se mýlíte“, „Uklidněte se“ nebo „Nekřičte“.

Podrobně vysvětlete a
důkladně zdůvodněte, proč
nemůžete pacientovi dát
přesně to, co požaduje.

Safewards

Omluvte se pacientům, když jim nemůžete dát přesně to, co chtějí.

Safewards

Nedávejte žádné sliby, které nemůžete dodržet, a pokud už něco slíbíte nebo se k něčemu zavázete, svůj závazek vždy dodržte, nebo pacienta vyhledejte a vysvětlete mu, proč to není možné. Nezapomeňte na to!

Safewards

**Připouštějte svou omylnost.
Souhlaste s tím, že se
můžete mýlit nebo že
omezení a pravidla mohou
být hloupá.**

Vysvětlete pacientovi,
jak se může odvolat
proti určitému
rozhodnutí nebo si
stěžovat, a nabídněte
mu pomoc, pokud tak
chce učinit.

Nejprve zvažte, zda
nemáte od pacienta
přehnaná očekávání, zda je
schopen váš požadavek
splnit. Pokud je úkol příliš
obtížný, snižte svá
očekávání nebo mu
nabídněte pomoc, aby úkol
dokázal vykonat.

Safewards

**Navrhujte, nepřikazujte.
Návrh je lepší než příkaz,
protože u pacienta spíše
vyvolá chut'
spolupracovat, což
pomáhá rozvíjet s
pacientem vztah.
„Chcete... chtěli byste...
co, kdybyste... takhle se
to obvykle dělá?“**

CENTRUM PRO ROZVOJ PÉČE O DUŠEVNÍ ZDRAVÍ
CENTRE FOR MENTAL HEALTH CARE DEVELOPMENT

Překlad: Mgr. Marek Procházka
Odborná korektura: Mgr. Tomáš Petr, PhD.
Jazyková korektura: Mgr. Martina Vavřínková

Uvádějte důvody. Přesně vysvětlete, proč je úkol důležitý, k čemu jeho vykonání přispěje a jak to dotyčnému pomůže obnovit jeho normální aktivitu a každodenní náplň.

Safewards

Bud'te přizpůsobiví. Diskutujte o úkolu. Vnímejte úhel pohledu pacienta, aby se cítil vyslyšen a oceněn a abyste dokázali přizpůsobit termín úkolu a jeho přesný obsah přáním pacienta. Pochopte, co mu ve vykonání úkolu brání, a hledejte, jak případné překážky obejít nebo udělat kompromis.

Safewards

**Rozdělte úkol na menší
části. Pacienti pak lépe
chápu, co se po nich
chce, a budou ve
vykonání úkolu
úspěšnější.**

Safewards

Když je třeba, úkoly odložte
nebo zrušte. Pro svůj
požadavek vždy zvolte
vhodný čas, dobu, kdy
pacient není příliš
rozrušený, podrážděný,
unavený nebo naštvaný.

Safewards

Dávejte pacientům na výběr
a dbejte na to, aby úkoly
byly zajímavé. Nechte
pacienta co nejvíce
spolurozhodovat o tom, do
kdy a jak má být úkol
splněn.

Safewards

Připomínejte. Provázejte pacienta, když na úkolu pracuje, a dávejte mu jemná připomenutí, téměř formou koučování: „Máme teď udělat tohle?“

Safewards

Đávejte pacientům pozitivní zpětnou vazbu, povzbuzujte je. Ocenit úsilí, pochválit a poděkovat – to vše pacienta motivuje k dokončení úkolu.

Safewards

Pokud je problém triviální,
nedůležitý nebo se
pravděpodobně vyřeší
časem, jak se bude
pacientův stav zlepšovat,
nevšímejte si ho nebo
odložte výtku na později.
Nepřipustíte však, aby to
přešlo do opakovaného
vyhýbání se konfliktu s
náročným pacientem.
Vzniklo by tak dvojí
měřítko, což by vedlo k

Safewards

rozhořčení a naštvanosti u
ostatních pacientů.

**ODLOŽTE TO NA POZDĚJI.
PROBERTE TO BĚHEM
PŘEDÁNÍ SLUŽBY NEBO NA
VIZITĚ A SPOLEČNĚ SE
DOHODNĚTE, JAK BUDETE
POSTUPOVAT, KDYŽ SE
NÁROČNÉ CHOVÁNÍ BUDE
OPAKOVAT.**

Safewards

*Rozptylujte pozornost.
Přerušete náročné
chování tím, že
zapojíte pacienta do
úplně jiné činnosti,
která není slučitelná s
jeho nežádoucím
chováním.*

**Žádejte, nepřikazujte.
Žádost mnohem častěji
vede ke spolupráci, a
vyhnete se tak
mocenskému boji. Důsledně
se vyhýbejte nátlaku a
demonstracím síly.**

Vysvětlujte, proč by měl pacient něčeho nechat, zdůvodňujte; vysvětlete, proč je pro něj výhodné s tím přestat. Nikdy nepoužívejte fráze typu „protože máme takové pravidlo“ nebo „protože to říkám“ nebo „protože to tady mám na starosti a vy musíte dělat to, co říkám“. Na to zapomeňte!

Safewards

Využívejte vhodné
načasování - počkejte, až
vám pacienti vyhoví,
poskytněte jim čas, aby
samí změnili názor někde
v soukromí (aby nedošlo
k jejich veřejnému
ponížení). Dopřejte jim
na rozhodnutí čas.

CENTRUM PRO ROZVOJ PÉČE O DUŠEVNÍ ZDRAVÍ
CENTRE FOR MENTAL HEALTH CARE DEVELOPMENT

Překlad: Mgr. Marek Procházka
Odborná korektura: Mgr. Tomáš Petr, PhD.
Jazyková korektura: Mgr. Martina Vavřínková

Zkuste vyměnit sestru
nebo ošetřovatele. Možná
bude kolega/kolegyně
úspěšnější a naváže tak na
vaše dosavadní úsilí.

Safewards

Když to občas vzdáte, je to v pořádku. Nemusíte pokaždé vyhrát. Oddělení, jeho vedení a odpovědnost personálu se jen tak nezhroutí. Někdy je lepší to vzdát než vyvolat velkou zbytečnou hádku. Ne vždycky, ne pravidelně – jen občas.

Safewards

Probírejte pacientovo chování v soukromí, ne před publikem (je-li to možné), aby pacient necítil potřebu „zachovat si tvář“ před ostatními a mohl vám vyhovět.

*Připouštějte svou
omylnost. Souhlaste s
tím, že se můžete mýlit
nebo že omezení a
pravidla mohou být
hloupá.*

Nabídněte odměnu nebo „něco za něco“. „Pokud byste mohl udělat to a to..., pak můžeme...“ Zeptejte se např. „Můžu něco udělat pro to, abyste byl ochoten...? Rád bych to udělal.“ Cílem je, aby pacient vyhověl dobrovolně.

Safewards

Snažte se porozumět chování
pacienta a tomu, jakou
potřebu svým chováním
sděluje. Nabídněte mu jiný
způsob uspokojení této
potřeby.

Safewards

**BUĎTE PŘIZPŮSOBIVÍ. NENÍ
VŽDY NUTNÉ, ABY PACIENT
UDĚLAL PŘESNĚ, CO MU
ŘEKNETE.**

**Nechte pacienty mít
poslední slovo. Pokud se z
jejich strany schyluje ke
spolupráci, je v pořádku,
když vás počastují
nadávkou nebo utrousí
uštěpačný komentář. Je-li
to jen trochu možné,
umožněte pacientovi
zachovat si tvář.**